

PASIŪLYMAI ĮKVĖPIMUI

* Istorija, asmenybės



Pirmosios lietuviškos spaustuvės atsiradimas 1905 m.

Saliamonas Banaitis – Lietuvos spaustuvininkas, leidėjas, Vasario 16-osios akto signataras, 1905 m. rudenį Kauno senamiestyje įsteigė spaustuvę. Tai buvo pirmoji spaustuvė mieste, kurioje panaikinus spaudos draudimą buvo spausdinami periodiniai leidiniai ir knygos lietuviškais rašmenimis.



Broliai Juozas ir Jonas Vailokaičiai

Juozas ir Jonas Vailokaičiai – politikai, visuomenės veikėjai, verslininkai ir mecenatai. Kilę iš Marijampolės apskrities, tačiau nuo 1912 m. gyveno Kaune. Brolių kurtos ir valdomos įmonės turėjo nemenką įtaką Lietuvos žemės ūkio, pramonės ir prekybos plėtrai, finansų raidai. Gausią pelno dalį broliai skirdavo labdarai ir stipendijoms: rėmė lietuviškas kultūrines, socialines bei švietimo draugijas, aukštųjų mokyklų studentus, teikė finansinę paramą valstybei, jos institucijoms, bažnyčiai, pavieniams asmenims. Aleksote turėtą žemės sklypą Vailokaičiai padovanojo VDU Fizikos ir chemijos instituto rūmams statyti (1944 m. vokiečių susprogdinti), 1936 m. Kauno šaulių rinktinei padovanojo automobilį, rėmė Lietuvos fizinio lavinimosi sąjungą. Broliai padėjo įsteigti Lietuvos automobilių klubą.



Krepšinio Lietuvoje pradininkė Elena Kubiliūnaitė-Garbačiauskienė

Lietuvos sporto žurnalistė, lengvaatletė, viena iš sporto pradininkių Lietuvoje. Kaune jos pastangomis 1921 m. Vytauto kalne, qžuolyne įrengta pirmoji krepšinio aikštelė, pradėtas žaisti krepšinis.



Pediatrijos pradininkė Lietuvoje Vanda Tumėnienė-Mingailaitė

Gydytoja pediatrė, pediatrijos pradininkė Lietuvoje. 1924 m. Kaune V. Tumėnienė įsteigė valstybinę vaikų ligoninę-kliniką su laboratorija tyrimams vykdyti ir iki 1944 m. dirbo jos direktore. Kadangi tai buvo vienintelė ligoninė vaikams Lietuvoje, į ją patekdavo sunkiausi ligoniai. Taip ji rūpinosi, kad pasaulinės inovacijos vaikų medicinoje pasiektų ir Lietuvą. Jaunai valstybei, kurioje žinių apie mediciną ir higieną vis dar trūko, o šaltinių gydytojams studijuoti nebuvo gausu, V. Tumėnienės veikla – tiek patirties parsivežimas, tiek publicistiniai straipsniai, tiek paskaitos studentams – buvo labai svarbi. Pati V. Tumėnienė gyveno kukliai, taupė. O sutaupytus pinigus skyrė kilniems darbams. Būtent V. Tumėnienės dėka ir iš dalies jos lėšomis Panemunės šile 1934 m. iškilo pirmoji Lietuvoje sanatorija tuberkulioze sergantiems vaikams.



1861 m. spalį padaryta pirmoji Kauno fotografija

Vengras Antalio Rohrbachas buvo vienas pirmųjų Kaune pasirodžiusių fotografų. 1861 m. spalio mėn. padaryta A. Rohrbacho nuotrauka yra vienas iš vertingiausių ankstyvųjų Kauno miestovaizdžio dokumentų.



Pirmas Kauno vardo paminėjimas – 1361 m.

1361 m. Vygando Marburgiečio „Naujojoje Prūsijos kronikoje“ pirmą kartą paminėtas Kauno vardas. Vienoje iš pastraipų kalbama, kad Vokiečių ordino magistras „paskyrė žygį iš Isruties į Kauną“, kitoje rašoma, kad kryžininkai išvyko „išžvalgyti ir nustatyti Kauno pilies mūrų“.



Lija Goldbergaitė (Lea Goldberg, 1911–1970 m.)

+ + +

+

Žydų literatūros klasikė, poetė, dramaturgė, vertėja, viena žymiausių Izraelio valstybės ir kultūros kūrėjų, Izraelio premijos laureatė. L. Goldberg gimė Kauno žydų šeimoje. Nuo 1920 m. tęsė mokslus Kauno žydų gimnazijoje, kur pradėjo rašyti pirmuosius eilėraščius. 1928 m. baigusi Švabės hebrajų gimnaziją, įstojo į Kauno universitetą. 1930–1933 m. studijavo Vokietijos universitetuose. Grįžusi į Lietuvą, Raseinių Tarbut gimnazijoje dėstė hebrajų kalbą bei literatūrą. 1935 m. emigravo į Palestiną, kur buvo viena ryškiausių besikuriančios Izraelio valstybės kultūros veikėjų. Dirbo literatūros patarėja Habimah teatre, taip pat Sifriyat Poalim knygų leidėja. 1952 m. įsteigė Lyginamosios literatūros katedrą Jeruzalės universitete.



Eduardas Volteris (1856–1941 m.)

○

+
+
+

Profesorius, Kauno miesto muziejaus direktorius ir visuomenės veikėjas. E. Volterio intelektualinį bei viešąjį gyvenimą galima įvertinti kaip intensyvų ir reikšmingą. Profesorius aktyviai prisidėjo prie nacionalinės bibliotekos bei universiteto įsteigimo laikinojoje Lietuvos sostinėje – Kaune. Daug laiko ir pastangų jis skyrė ir šio miesto muziejaus vystymui. E. Volteris buvo laikomas vienu iš didžiausių baltistikos autoritetų Lietuvos universitete. Be to, jis dar dėstė ir archeologiją. Kauno akademinė bendruomenė, valdžios atstovai įvairiomis progomis E. Volteriui rodė pabrėžtiną pagarbą – kaip giliam, plačios erudicijos mokslininkui, solidžių darbų autoriui, Lietuvos kultūrai daug nusipelnusiam tautinio sąjūdžio veteranui. E. Volteris suvaidino svarbų vaidmenį 1920–1922 m. Kaune įsteigiant aukštuosius kursus ir Lietuvos universitetą – ypač jo humanitarinių mokslų fakultetą.



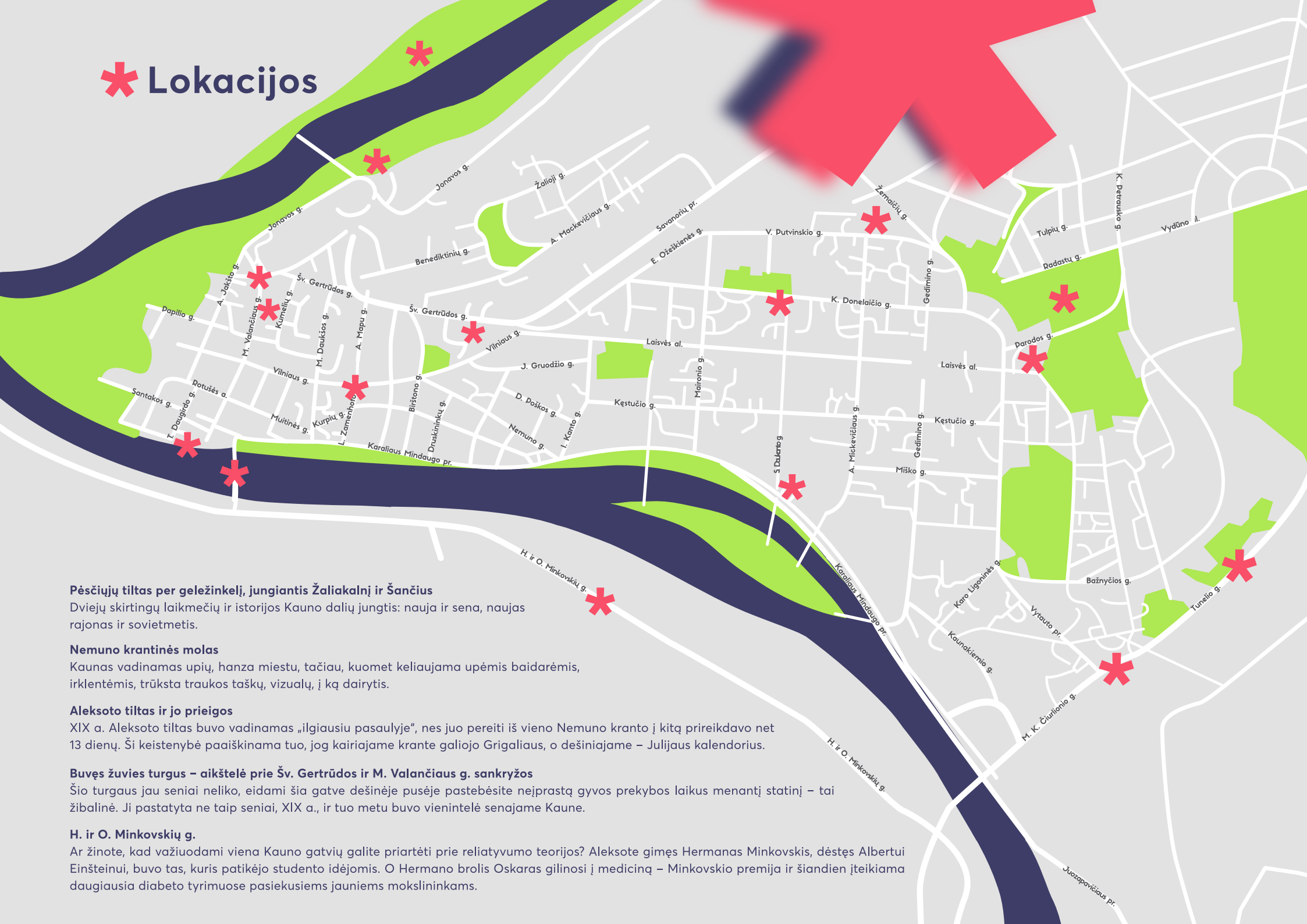
Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė (1886–1958 m.)



+

Rašytoja, visuomenės veikėja, literatūros ir meno kritikė, dramaturgė, poetė, vertėja. 1919–1921 m. dirbo Krašto apsaugos ministerijos švietimo skyriuje Kaune, skaitė paskaitas fronte, rengė chrestomatijas kareiviams ir Kauno karo mokyklai. 1925–1938 m. dėstė lietuvių kalbą ir lietuvių kalbos dėstymo metodiką Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakultete. 1929–1937 m. – Lietuvos delegacijos Ženevoje prie Tautų Sąjungos socialinių reikalų komisijos narė, atstovavo Lietuvos moterims tarptautiniuose suvažiavimuose. 1930–1936 m. – vyriausioji Lietuvos skaučių vadė. 1933–1934 m. redagavo žurnalą „Gimtoji kalba“.

* Lokacijos



Pėsčiųjų tiltas per geležinkelį, jungiantis Žaliakalnį ir Šančius

Dviejų skirtingų laikmečių ir istorijos Kauno dalių jungtis: nauja ir sena, naujas rajonas ir sovietmetis.

Nemuno krantinės molas

Kaunas vadinamas upių, hanza miestu, tačiau, kuomet keliaujama upėmis baidarėmis, irklentėmis, trūksta traukos taškų, vizualų, į ką dairytis.

Aleksoto tiltas ir jo prieigos

XIX a. Aleksoto tiltas buvo vadinamas „ilgiausiu pasaulyje“, nes juo pereiti iš vieno Nemuno kranto į kitą prireikdavo net 13 dienų. Ši keistenybė paaiškinama tuo, jog kairiajame krante galiojo Grigaliaus, o dešiniajame – Julijaus kalendorius.

Buvęs žuvies turgus – aikštelė prie Šv. Gertrūdės ir M. Valančiaus g. sankryžos

Šio turgaus jau seniai neliko, eidami šia gatve dešinėje pusėje pastebėsite neįprastą gyvos prekybos laikus menantį statinį – tai žibalinė. Ji pastatyta ne taip seniai, XIX a., ir tuo metu buvo vienintelė senajame Kaune.

H. ir O. Minkovskių g.

Ar žinote, kad važiuodami viena Kauno gatvių galite priartėti prie reliatyvumo teorijos? Aleksote gimęs Hermanas Minkovskis, dėstęs Albertui Einšteinui, buvo tas, kuris patikėjo studento idėjomis. O Hermano brolis Oskaras gilinosi į mediciną – Minkovskio premija ir šiandien įteikiama daugiausia diabeto tyrimuose pasiekusiems jauniems mokslininkams.

* Lokacijos

Buvusi sinagoga, dabar Šeimos santykių institutas, L. Zamenhofo g. 9

Vienas iš esperanto kalbos kūrėjų gyveno įvairiose tuometės Rusijos imperijos vietose, o Kaune sutiko būsimą žmoną – Klarą Zilbernik. Jos tėvas finansavo pirmąjį esperanto vadovėlį, o gatvę, kurioje gyveno Zilbernikų šeima, tarpukariu pavadinta L. Zamenhofo vardu. Kai kurie šaltiniai teigia, kad šioje gatvėje buvusioje sinagogoje jaunieji ir susituokė.

Studentų skveras

1922 m. Kaune įkūrus Lietuvos universitetą (nuo 1930 m. – Vytauto Didžiojo universitetas) studentai tapo neatsiejama miesto dalimi. Kauno akademiškumas – neabejotai išskirtinis miesto bruožas. Tarpukario studentija subrandino daugybę ryškių antisovietinės ir antinacinės rezistencijos asmenybių.

Skveras S. Daukanto ir Karaliaus Mindaugo pr. sankryžoje

E. Levino skveras V. Putvinskio gatvėje

Steigiamojo seimo aikštė, Gimnazijos ir Šv. Gertrūdės g. sankirtoje

Skveras prie M. Valančiaus g. 16A

Karaliaus Mindaugo krantinė

Skveras Jonavos g. (tarp P. Vileišio tilto ir „Doko“)

Parkas prie Neries Vilijampolėje (Neries krantinė)

Prieigos prie Geležinkelio stoties (M. K. Čiurlionio g.)

Geležinkelio stoties požeminė perėja

Vytauto parkas

Kauno sporto halės prieigos

